

SÖYLEŞİ

Prof. Dr. Nurullah Ardıç ile Şerif Mardin'in Akademik Hayatı ve Sosyal Bilimlere Katkıları Üzerine Bir Söyleşi

Şerif Mardin, yetmiş yıla yaklaşan verimli akademik serüveniyle ülkemiz sosyal bilimler tarihinde derin izler bırakmıştır. İstanbul Şehir Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi olan Nurullah Ardıç, Şerif Mardin ile aynı üniversite ve bölümde hocanın son yıllarında çalışma imkânı bulmuş ve onunla kavramların tarihsel sosyolojisi, Aydınlanma Düşüncesi, modern eğitimin doğuşu ve okur-yazarlık, Fransız İhtilali, TBMM'deki toplumsal-ideolojik tartışmalar konularında dersler vermiş ve seminerler yapmıştır. Kendisiyle onun akademik hayatı ve Türk sosyal bilimlere katkıları konusunda bir söyleşi gerçekleştirdik.

Şerif Mardin'in yetiştiği ortam ve eğitiminden başlarsak neler söylemek istersiniz?

1927 yılında İstanbul'da doğmuş olan Şerif Mardin köklü bir aileye mensuptu. Halil Şerif Paşa, Şeyh Yusuf Sıdkı Mardini, Necmettin Molla (Kocataş), (gazeteci) Ahmet Cevdet Bey, Ebul'ula Mardin, Betül Mardin ve Arif Mardin gibi önemli isimleri yetiştirmiş olan bu aileye mensubiyeti, Hoca'nın hem iyi bir eğitim almasına, hem de kozmopolit (ve çok dilli) bir ortamda yetişmesine imkân sağlamıştı. Babası Büyükelçi Şemsettin Mardin, annesi ise İkdâm Gazetesi sahibi Ahmet Cevdet Bey'in kızı Reya hanımdır. Şerif Mardin, orta öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde, Lisans ve Doktora eğitimini ABD'de, Stanford Üniversitesi'nde (Hoover Enstitüsü -

Siyaset Bilimi Bölümü), Yüksek Lisansını ise Johns Hopkins Üniversitesi - Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamladı.

Hocanın akademik yaşamı hangi evrelerden geçmiştir? Bir dönemleştirme yapmak mümkün müdür?

Prof. Dr. Şerif Mardin'in yetmiş yıllık akademik hayatı ana hatlarıyla beş dönemde ele alınabilir. Stanford Üniversitesi yıllarında odaklandığı klasik incelemeleri ve siyasi fikir tarihi çalışmalarıyla ilk gençlik araştırmalarının kapılarını açmıştır. Halen referans eserler olan *Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu* ve *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri* çalışmaları bu eğitimin mahsulüdür. Türkiye'deki ilk akademik yıllarını (1961-1972) Ankara Üniversitesi - Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde geçiren Mardin bu yıllar boyunca geç dönem Osmanlı tarihinde siyasi fikirlerin değişimi, modern kurumların doğuşu, iktisat düşüncesinin gelişimi, sosyal tabakalaşma, Osmanlı toplumsal yapısındaki değişimler üzerine odaklanmıştır. Yaklaşık yirmi yıl süren Mülkiye döneminin son yıllarında Şerif Mardin *Din ve İdeoloji* konusuna yoğunlaşan araştırmalar yaparak, Osmanlı-Türk tarihinde dinî kurum, fikir ve temaların araştırmasına başlamıştır. Sonraki yıllarda bu konularda birçok çığır açıcı makale yayınlamaya devam edecektir. Mülkiye yıllarında kısa süreli bir Hürriyet Partisi deneyimi ve Forum yazarlığının yanı sıra Türkiye Sosyal Bilimler Derneği'nin kurucu başkanlığı (1967-1970) gibi birçok siyasi ve entelektüel etkinliğin içinde yer almıştır.

Şerif Mardin 1970'lerin başında Prof. Aptullah Kuran'ın daveti ile akademik yaşamının ikinci dönemini oluşturan Boğaziçi Üniversitesi'ne geçti. Burada kurucusu olduğu İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı'nın yanı sıra Türkiye'de bütünsel bir sosyal araştırmanın

gelişimi için Alman geleneklerinden mülhem bir Sosyal Bilimler bölümü kurdu. YÖK'ün kuruluşu sonrasında kapatılacak olan bu bölümü kurma amacını anlamak Şerif Mardin hocanın disiplinlerarası araştırmalarının mahiyetini kavramak için fikir verebilir. Bu dönem (1973-1991) Mardin'in Türkiye siyaseti, Osmanlı kültür tarihi, gençlik ve şiddet çalışmaları ve sosyal epistemoloji üzerine araştırmaları ile geçmiştir. *Deadalus*'ta yayınlanan ünlü merkez-çevre makalesi (1973) bu dönemin ilk yıllarının ürünüdür. 70'lerin çatışmalı ortamında yazılmış en önemli metinlerden *İdeoloji* kitabının yayını, dönemin sığ siyasi tartışma ortamında kapsamlı bir bilgi sosyolojisi denemesidir. Mevcut siyasal toplumsal ortama Şerif Mardin *tarzında* bilimsel bir müdahaledir. 1980'lerin ortasına doğru Cemil Meriç'in tavsiyesi ile Said Nursi'nin dini söylemi ve anlayışı üzerine çalışmaya başladı. Nursi üzerine yazdığı eserin (*Bediüzzaman Said Nursi Olayı/Modern Türkiye'de Din ve Toplumsal Değişim*, İstanbul: İletişim) 1989'da yayınlanmasının ardından bazı tartışmalar başlamış, ancak Şerif Mardin kendi “anlamacı” yaklaşımından taviz vermeden benzer yayınlar yapmayı sürdürmüştür.

Üçüncü akademik dönemi bu eserin yayınlanmasının ardından başlamış ve Şerif Mardin aldığı teklifle Washington'daki American University'de *Islamic Studies* (İslam Araştırmaları) Merkezi'nin başına geçmiştir. Yaklaşık yirmi yıllık Boğaziçi tecrübesi sonrasında, üçüncü önemli akademik durağı olan American University'de yaklaşık on yıl çalışmıştır. Bu yıllar boyunca Şerif Mardin'in Osmanlı-Türk entelektüel tarihi, modern dünyada İslam, müceddidi Nakşibendilik, sekülerizm ve sivil toplum konularında çok sayıda makalesi yayınlanmıştır. 1980'lerin ortası ve 1990'lı yıllar aynı zamanda Şerif Mardin'in çalışmalarının toplu eserler halinde İletişim Yayınları tarafından basılmaya başlandığı, geniş kamuoyu ve sosyal bilim çevrelerinde yoğun ilgi gören yıllardır. Bu yıllar boyunca Şerif Mardin ayrıca Harvard, Princeton, Columbia ve UCLA gibi

dünyanın önde gelen üniversitelerinde misafir araştırmacı ve profesör olarak görev almıştır. Ayrıca 1994 yılında başlayan Yeni Demokrasi Hareketi'nin kurucu üyeleri arasında yer almıştır. Kısa süren bu tecrübeden sonra aktif siyasetle ilgisini kesmiştir.

Hayatının hangi evresinde Türkiye'ye gelip yerleşiyor?

Dördüncü durağı olan 2000'lerin başından 2011'e kadar Sabancı Üniversitesi'nde çalışan Şerif Mardin burada lisansüstü seviyede ders ve seminerler verir, öğrenciler yetiştirmiştir. Bu dönemde ağırlıklı olarak Osmanlı entelektüel tarihi, modern bilimlerin Osmanlı'ya girişi, İslami oluşumlar ve modern Türkiye'de kitle siyaseti üzerine çalışmıştır. Sabancı yılları çok sayıda genç araştırmacının hocanın yönlendirmeleri ile siyaset felsefesi, bilim felsefesi, ahlak felsefesindeki yeni açılımlar ile Türkiye tarihi ve toplumu üzerinde çalıştıkları birçok çalışmaya yol açıcı bir zaman dilimidir. Bu yıllarda bizzat kendi seçtiği ve kısa önsözler yazdığı makalelerinden seçmeleri kapsamlı İngilizce bir kitap olarak yayınlamıştır.

Şerif Mardin Hocanın son durağı 2014'ten vefatına kadarki yıllarda İstanbul Şehir Üniversitesi Sosyoloji bölümünde geçmiştir. Bu yazının yazarı da bu dönemde hocanın hem aynı bölümde iş arkadaşı hem de -daha önemlisi- fiilen öğrencisi oldu. Şerif Hocamız lisansüstü düzeyde dersler vererek genç araştırmacılara yeni araştırma heyecanları aşıladı. Engin Deniz Akarlı ve Nurullah Ardıç'la birlikte kavramların tarihsel sosyolojisi, Aydınlanma Düşüncesi, modern eğitimin doğuşu ve okur-yazarlık, Fransız İhtilali, TBMM'deki toplumsal-ideolojik tartışmalar konularında dersler verdi ve seminerler yaptı. Son üç yıldır öğrencilere evinin kapılarını açmış, derslerini cömert ikramlar eşliğinde evinde yapmaktaydı. Şerif Hoca'nın dinmek bilmeyen eğitim ve araştırma heyecanı son aylarda sağlığı kötüleşinceye kadar dur-durak bilmeden devam etti. Nitekim vefatından üç ay kadar önce hastanedeki yatağında 2017 Güz döneminde vereceği

dersin hazırlıklarına başlamıştı. Son dönemde Alman, İngiliz ve Fransız Aydınlanmaları üzerine bir kitap ve 1930'lu yıllarda TBMM'de yaşanan temel tartışmalar üzerine (Nurullah Ardiç'la beraber) bir makale yazmayı planlıyordu, ancak bu projeler vefatıyla akim kaldı.

Peki Şerif Mardin hocanın Türk sosyal bilimine katkıları neler olmuştur, bu konuda bir değerlendirme yapabilir misiniz?

Profesör Şerif Mardin Osmanlı-Türk modernleşme tarihinin çeşitli veçheleri üzerine yaptığı araştırmalarla Türkiye sosyal bilim tarihinde kurucu bir rol oynadı. Bu çerçevede Mardin'in Türkiye'deki sosyal bilimlere yaptığı katkıları yedi noktada özetleyebiliriz. İlk olarak, Mardin din-devlet ilişkileri ve İslam'ın bir toplumsal güç olarak Türkiye toplumundaki rolü, Osmanlı-Türk düşünce tarihi, Türkiye'de merkez-çevre ilişkileri, din ve ideoloji gibi konularda bugün hala temel referans kaynağı olarak kullanılan kurucu metinler yazdı; ayrıca bu konularda yüzlerce ilim adamının gelişimine kişisel yönlendirmeleriyle doğrudan ve örnekliğiyle dolaylı katkılar yaptı. Özellikle *Genesis*, *Jön Türkler*, *Din ve İdeoloji*, *İdeoloji ve Türkiye'de Din ve Siyaset* kitapları ile “Türk Siyasasını Açıklayabilecek Bir Anahtar: Merkez Çevre İlişkileri” makalesi, her biri kendi konusunda öncü ve kurucu metinler olarak büyük bir etki yapmıştır.

İkinci olarak, kamuoyunca yeterince bilinmiyor olsa da, Şerif Mardin iktisat tarihi ve edebiyat sosyolojisi alanlarında da bazı öncü çalışmalara imza attı ve bu alanlarda birçok araştırmacının yetişmesine vesile oldu. Örneğin 1970'lerin sonunda, 20. yüzyıl boyunca Türkiye'de yerel esnaf örgütlenmeleri konusunda öncülüğünü yaptığı projeye kıymetli araştırma(cı)ların önünü açmıştı. Aynı şekilde Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar* romanı üzerine ilk akademik çalışmayı yaparak ülkemizde edebiyat sosyolojisinin erken örneklerinden birini verdi.

Şerif Hoca'nın bu kurucu ve öncü çalışmaları, onun yalnızca ülkemizde değil, dünya sosyal bilim çevrelerinde de çokça tanınmasına vesile olmuştur. Öyle ki, özellikle Osmanlı-Türk modernleşme tarihi ve Türkiye'deki merkez-çevre ilişkileri konusunda Mardin'e atıf yapılmaksızın ciddi bir akademik metnin yazılamayacağı konusunda alanın uzmanları arasında neredeyse bir görüş birliği mevcuttur. Ancak gerek yöntemsel ve teorik yaklaşımıyla, gerekse de şahsi destek ve yönlendirmeleriyle çok sayıda araştırmacının yetişmesine katkı yapmış olan Mardin'in literatürdeki etkisi aldığı metinsel atıflarla ölçülemeyecek kadar büyüktür. Nitekim 90'lı yıllarda görev yaptığı American University bünyesinde Şerif hoca adına ödül verme uygulaması halen devam etmektedir (*The Serif Mardin Award for Outstanding Scholarship in Islamic Studies*).

Üçüncüsü, yukarıdaki ilgi ve çalışma alanlarının çeşitliliğinin de gösterdiği gibi, Şerif Mardin disiplinlerarasılığı temel bir metodolojik yönelim olarak benimsedi ve bunu genç kuşaklara öğretti. Hocanın bu yaklaşımı, çalışmalarında sosyoloji, siyaset bilimi, felsefe ve tarih disiplinlerinin teorik ve metodolojik araçlarını birleştirerek kullanmasını mümkün kıldı ve onun Türk sosyal bilimler tarihindeki özgün yerine işaret etti. Bu çerçevede 1960'lardan beri yaptığı çalışmalarla, Türkiye'de yaygın olan pozitivist ve indirgemeci yaklaşımları aşarak *verstehen* odaklı yaklaşım ve muhteva analizi gibi perspektif ve teknikleri Türk sosyal bilimlere tanıttı.

Dördüncü olarak, Şerif Mardin yaptığı bütün çalışmalarda tarihsel derinlik ve toplumsal bağlama hassasiyet gösterdi. Bu anlamda tarihsel sosyoloji geleneğinin de Türkiye'deki öncülerinden biri oldu. Tanzimat döneminden İkinci Meşrutiyet'e, oradan Cumhuriyet dönemine uzanan geniş bir zaman dilimine yayılmış konular üzerine birincil kaynaklara

dayalı araştırmalarında incelediği temaları daima tarihsel bağlamaları içerisinde ve girift bağlantıları dikkate alarak anlamaya ve açıklamaya çalıştı. şerif Bey'in eserlerindeki derinlikli vukufiyetin de temel kaynağı olan bu yöntemsel yaklaşım, onun tarihsel (ve güncel) olayları indirgemecilikten uzak bir biçimde, değişik yönleri ve farklı dinamiklere atıfla açıklayabilmesini de mümkün kılmıştır.

Beşinci olarak, şerif Mardin'in Avrupa sosyal bilim geleneği içerisinde en fazla etkilendiği isimlerden biri olan Max Weber'den ilhamla uyguladığı "anlamacı-yorumsamacı" yaklaşım 60'lı ve 70'li yıllarda Türk sosyal bilimine yeni bir soluk getirmişti; zira dönemin bir yanda Comte-Durkheim çizgisinin, diğer tarafta da Marksci yaklaşımın izinden giden iki zıt, ancak yöntem açısından benzer olan pozitivist açıklama şemalarına dayalı baskın yaklaşımlarına bir alternatif (ve meydan okuma) sunmuştu. Weber'in ve hermenötik geleneğin Batı'da bile (Almanya dışında) nispeten yeni keşfedilmeye başladığı yıllarda bu "anlam" (*verstehen*) merkezli metodoloji anlayışını özümseyip Türkiye'ye uygulamaya başlamış olması Mardin'in ülkemizde sosyal bilimlerdeki nc rolünün bir göstergesidir. Bu yaklaşımın dünyanın çeşitli bölgelerinde birçok disipline rengini vermiş, çok etkili bir akım olduğu gerçeği, şerif Mardin'in ülkemizdeki etkisinin geleceğine dair bir fikir verebilir.

Altıncısı, Mardin'in yine Weberyen gelenekten aldığı ilhamla, "kültür" alanını bilimsel araştırma programının ana odağı haline getirmiş olması da Türkiye sosyal bilimleri açısından ilginç bir açılım anlamına gelmekteydi. Yukarıda sözünü ettiğimiz "hermenötik" yöntemsel tavrın merkezinde (din de dahil olmak üzere) kültürün ve genel olarak fikirlerin önemli olduğu vurgusu vardı; zira kültürel unsurlar sosyal bilimciler tarafından ihmal edilmesi gereken edilgen birer faktör değil, aksine toplumu ve tarihi şekillendiren en güçlü amillerdendi. Bu anlamda Türk-

İslam kültürünün çok-katmanlı ve karmaşık yapısı Şerif hocanın teorik ve ampirik düzlemlerde temel ilgi alanı olagelmişti; zira bu kültürün Osmanlı'dan beri “bu topraklarda” gündelik hayattan siyasete kadar birçok alanı derinden etkileyen en önemli şekillendirici güç olduğunu tespit etmişti. Bu çerçevede daima peşinden koştuğu “gerçek”, Türkiye'nin söz konusu kültür tarafından şekillendirilen kimlik, mikro ve makro düzeyde iletişim, ilişki ağları, elitlerle halk yığınları arasındaki gerilim ile gündelik ve siyasi anlam dünyaları gibi temaların ne idüğüne matuftu. Diğer bir ifadeyle Mardin, hayatı boyunca hep “biz”i aradı, o “biz”i anlamaya ve anlatmaya çalıştı. Ayrıca bu yaklaşım söz konusu kültürel unsurların taşıyıcılarını (örneğin dini cemaatleri, ulemayı) da anlamayı gerekli kılmaktaydı; Mardin de akademik hayatının büyük bölümünü bu anlama çabasına adadı. Haddizatında Şerif hocanın neredeyse kariyerinin başından beri Kemalist-laisist akademik çevrelerce dışlanmasının esas sebeplerinden biri de budur. Zira hocanın Türkiye’de Osmanlı’dan beri toplumsal hayatı şekillendiren en önemli sosyal güç olarak gördüğü İslam kültürünü salt bir ilmi tecessüsle *anlamaya* çalışması dahi konuya yalnızca “irtica” prizmasından bakmaya alışmış bu çevreleri rahatsız etmeye yetmişti. Diğer taraftan, Mardin’in tam olarak bilmediği (ve kendisinin de bize itiraf ettiği üzere, hayatının sonuna kadar tamamıyla kuşatamayacağı) bir alana bilimsel merak ve anlama saikiyle girmeye cesaret etmiş ve bu samimi anlama ve keşif yolculuğunda sebat etmiş olması da genç kuşaklar için eşsiz bir örnektir.

Son olarak, Şerif Mardin’in söz konusu “hermenötik” yaklaşımı ve tarihsel bağlam vurgusu ona yakın tarih söz konusu olduğunda resmi ideolojiyi aşma imkânı sunmuştu. Bu anlamda gerek geç-Osmanlı döneminin ana dinamiklerini gerekse de Cumhuriyet rejiminin kurucu fikir ve pratiklerini anlamak üzere giriştiği samimi çaba, ona Türkiye akademisinde oldukça baskın durumdaki resmi tarih ve toplum söylemini

aşarak Kemalist tarih yazımına eleştiri getirmesini sağlayacak yolu açmıştır. Nitekim Şerif Mardin Osmanlı-Türkiye modernleşmesi literatüründeki baskın pozitivist, “çatışmacı” yaklaşıma meydan okuyan ve daha incelikli bir metodoloji öneren “intibak” paradigmasının kurucu figürlerinden biri olmuştur.¹ Bu yaklaşımın mantıksal sonuçları Kemalizm’in ve resmi tarih tezlerinin sorgulanmasını da içeriyordu, ki 2000’li yıllara kadar Türkiye’nin akademik ve entelektüel hayatında bu sorgulamanın meşruiyet zemini güçlü değildi. Şükrü Hanioglu’nun ifadesiyle “dindarlıkla modernliğin bağdaşamayacağını savunan, din-bilim çatışması temelli ideolojisini yüksek felsefe ürünü bir ‘Aydınlanma reçetesi’ olarak kutsayan” (Hanioglu 2017) sağ ve sol versiyonlarıyla Kemalist akademik ve entelektüel cemaat(ler) Şerif Mardin’i hazmedemedi. Zira standard Türk aydınına göre din ve dindarlar üzerine bilimsel çalışma yapmak “irtica” ve “gericilik” alanına adım atmak demektir; en iyi ihtimalle “onlara” meşruiyet kazandırmaktı. Dinî gruplar üzerine çalışma yapılacaksa bunun tek hedefinin bu grupların (örneğin resmi olarak var olmayan cemaat ve tarikatların) “çağdaş dünyada” var olmaması (ve ortadan kaldırılması) gerektiğini ortaya koymak olduğunu varsayan bir zihniyet ortamı için Mardin’in çalışmaları “tehlikeli” idi. Zira Mardin sınıfsal ve kültürel arka planı ve uluslararası saygınlığı olan bir bilim insanı kimliğiyle kolaylıkla “mürteci” sıfatıyla etiketlenip itibarsızlaştırılmayacak bir figürdü. Üstelik Kemalizm’in felsefi derinlikten yoksun, pragmatik bir ideoloji olduğunu düşünen Mardin bu sığ ideolojinin, “iyi, doğru ve güzel”in ne olduğunu kapsamlı bir şekilde ortaya koymuş olan İslam’a bir kimlik/aidiyet kaynağı olarak alternatif olamadığını öne sürmüştü. (Şerif hoca, siyasete etkisinin ötesinde İslam’ın

---

¹ Söz konusu “çatışma” ve “intibak” paradigmalarının bkz. Nurullah Ardıç, “Türk Sekülerleşmesi İncelemelerinde Paradigma Değişimine Doğru” *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. 6, no. 11, 2008, s.61-92.

özellikle -kendi ifadesiyle- “rahmanî boyutunu” gerek şahsi hayatında gerekse de günümüz Türkiye toplumunda kimlik kurucu ve birleştirici bir faktör olarak çokça önemsiyordu.) Bu anlamda Cumhuriyet ideolojisi ve eğitim sisteminin Türkiye toplumunun kültürel kodlarını dönüştüremediğini, zira “kültürün kimlik yaratıcı katmanlarına” nüfuz edemediğini, dahası “Cumhuriyet’in öğretmenin Osmanlı’nın imamına mağlup olduğunu” soğukkanlılıkla tespit etmişti (*Din ve İdeoloji*). Mardin’in kendi kültürel arka planı itibariyle pek de yabancı olmadığı bu ideolojiye eleştirel bir mesafe alarak, tarihsel derinliğe atıfla ve bilimsel bir soğukkanlılıkla yapmış olduğu bu tespitler korporatist bir örgütlenme tarzına dayalı Türk akademik ve entelektüel cemaati için affedilmez bir kabahat anlamına gelmişti.

Ancak yukarıda da belirtildiği gibi uluslararası saygınlığa sahip bir akademisyen olarak Mardin, üstenci bir tavırla yaftalanıp etkisizleştirilebilecek bir figür değildi. Amerika’da aldığı lisans ve lisansüstü eğitimin ve sonraki okumalarının kendisine kazandırdığı geniş donanım ve -yukarıda izah edilen- anlamacı ve “tarihsel” yaklaşımıyla Şerif Mardin akademik kariyerini Türkiye’nin yakın geçmişi ve bugünü derinlikli bir biçimde anlamaya, bu bağlamda farklı ideolojik kamplarca inatla inanılan mitleri deşifre etmeye adanmıştı. Bu “istikşafi” yaklaşımının şekillendirdiği “de-mistifikasyon” misyonunun peşinden koşarken temel yönetsel vurgusu toplumsal olguların karmaşıklığı ve çok-katmanlı yapısıydı. Tarihin ve toplumun bu karmaşık katmanlarını çözümlenmek ise hiç de kolay değildi. Şerif hoca bu zor göreve talip olmuş, belki -her bilim insanı gibi- zaman zaman bilgi ve yorum hataları da yapmış, ancak iyi niyetini ve ilmî tecessüsünü hiçbir zaman kaybetmemiş, hayatını önyargılarından sıyrılarak “hakikati aramaya” adanmıştı. Bu arayışını ve öğrenme tutkusunu, kendisini tanıyanların çok iyi bildiği tevazuuyla, şöyle

ifade etmişti: “Kendimi basit hakikatler avcısı olarak görüyorum – basitçe anlatılan karmaşık meselelerin peşinden giden bir dedektif...”

Şerif Bey’e rahmet-i Rahman diliyoruz.

Biz de size bu söyleşi için teşekkür ediyoruz.